СОВЕТ
РУССКО-АЗЕЛЕЕВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
РУС ӘҖИЛЕ
АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ **КАРАР**

2026 елның 27 августы Рус Әҗиле ав. **№43**

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Рус Әҗиле авыл җирлеге Советы депутатының этика кагыйдәләрен раслау турында

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Рус Әҗиле авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә һәм Зеленодольск муниципаль районының Рус Әҗиле авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмә нигезендә Зеленодольск муниципаль районының Рус Әҗиле авыл җирлеге Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Рус Әҗиле авыл җирлеге Советы депутатының кушымтада бирелгән этика кагыйдәләрен расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында игълан итәргә (http://pravo.tatarstan.ru Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр порталының Интернет челтәрендә (http://zelenodolsk.tatarstan.ru), шулай ук Рус Әҗиле авыл җирлегенең мәгълүмат стендларында түбәндәге адреслар буенча: Рус Әҗиле авылы, Центральная урамы, 1йорт (җирлек администрациясе бинасы), Карәшәм авылы, Новая урамы, 27 йорт (мәдәният йорты бинасы) урнаштырырга.

Совет рәисе,
Рус Әҗиле авыл җирлеге башлыгы урынбасары **И.Ш.Хаялиев**

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Рус Әҗиле авыл җирлеге Советы депутатының этика кагыйдәләре

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Рус Әҗиле авыл җирлеге Советы депутатының этика кагыйдәләре (алга таба - этика кагыйдәләре) Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Рус Әҗиле авыл җирлеге Советы депутатының (алга таба- депутат) депутат вәкаләтләрен башкарганда, шул исәптән депутатлар арасындагы мөнәсәбәтләрдә, шулай ук депутатларның дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, җәмәгатьчелек, сайлаучылар, массакүләм мәгълүмат чаралары белән үзара мөнәсәбәтләрендә гомуми кабул ителгән этик нормалар нигезендә үз-үзен тотышын билгели торган акт булып тора.

2. Депутатларның эшчәнлеге принциплар нигезендә гамәлгә ашырыла:

- Зеленодольск муниципаль районының «Рус Әҗиле авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге мәнфәгатьләрен һәм сайлаучылар мәнфәгатьләрен яраштыру;

- Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм муниципаль хокукый актлары үтәү;

- яхшылык, гаделлек, намуслылык һәм намуслылык идеалларын чагылдыра торган әхлакый критерийларга буйсыну;

- шәхси үрнәк, хөрмәт һәм әхлакый нормаларны, мәдәниятне һәм эшлекле мөнәсәбәтләрне үтәү нигезендә җәмгыятьтә югары хокукый культураны эзлекле рәвештә формалаштыру;

- депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә кергән башка депутатларның, вазыйфаи затларның һәм гражданнарның абруен хөрмәт итү.

3. Депутат үзенең, үзе тәкъдим иткән сайлаучыларның, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Рус Әҗиле авыл җирлеге Советының (алга таба – Совет) абруен төшерергә сәләтле гамәлләрдән, гаризалардан һәм адымнардан тыелырга тиеш.

Депутат әлеге этика кагыйдәләрен үтәргә, шул исәптән түбәндәге йөкләмәләрне үтәргә тиеш:

1) шәхси кызыксынучанлыгы (турыдан-туры яки читләтелгән) булган конкрет мәсьәләләрне әзерләүдә, фикер алышуда һәм тавыш бирүдә катнашмаска;

2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык үз- үзеңне тотыштан тыелырга, шулай ук аның абруена яисә Совет абруена зыян китерергә мөмкин булган конфликтлы хәлләрдән сакланырга;

3) Советта билгеләнгән гавами чыгышлар ясау кагыйдәләрен үтәргә;

4) депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә аңа мәгълүм булган белешмәләрне фаш итмәскә һәм файдаланмаска;

5) депутат вазыйфаларын башкару белән бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан бүләкләүләр (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләр) алмаска, беркетмә чаралары (рәсми делегацияләр, визитлар, тантаналар) белән бәйле рәвештә алынган бүләкләрдән кала, алар муниципаль милеккә тапшырылырга һәм муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә исәпкә алынырга тиеш.

II. Советта депутат эшчәнлеге өлкәсендә этика кагыйдәләре.

4. Һәр депутат Советта һәм аның органнарында игелекле, үзара ярдәмләшү һәм иптәшләрчә хезмәттәшлек атмосферасы булдыруга ярдәм итәргә тиеш.

5. Депутат башкаларның фикеренә карата түземлелек һәм хөрмәт күрсәтергә, башка депутатларга карата ихтирамсыз мөнәсәбәткә юл куймаска, карарлар кабул итәр алдыннан башка депутатларның фикерләрен һәрьяклап исәпкә алырга тиеш.

Депутат апелляциясезлек күрсәтергә, үз позициясен янаулар, ультиматумнар һәм башка шундый ысуллар ярдәмендә көчләп тагарга хокуклы түгел.

6. Депутатлар бер-берсенә һәм Совет сессиясендә катнашучы барлык затларга рәсми рәвештә мөрәҗәгать итәргә тиеш. Бер-берсенә, шулай ук Совет сессиясе эшендә катнашучы башка затларга мөрәҗәгать иткәндә "хөрмәтле" сүзе булган мөрәҗәгатьнең гомуми кабул ителгән формасын кулланырга.

7. Совет сессиясендә һәм аның органнары утырышларында чыгыш ясаучы депутат үз чыгышында депутат һәм башка затларның намусына һәм абруена зыян китерүче тупас, кимсетүле сүзләр кулланырга, законсыз гамәлләргә өндәргә, белә торып ялган мәгълүмат кулланырга, кемнеңдер адресына нигезсез гаепләүләр җибәрергә хокуклы түгел.

Күрсәтелгән кагыйдәләрне бозган очракта, рәислек итүче чыгыш ясаучыны кисәтә, ә кабат бозган очракта, Зеленодольск муниципаль районының Рус Әҗиле авыл җирлеге Советы Регламентында каралган тәртип буенча аны сессия ахырына кадәр сүзеннән мәхрүм итә.

III. Депутатның дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары, оешмалар, иҗтимагый берләшмәләр, массакүләм мәгълүмат чаралары, вазыйфаи затлар һәм гражданнар белән үзара мөнәсәбәтләрендәге этика кагыйдәләре

8. Депутат дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары, оешмалар, иҗтимагый берләшмәләр, массакүләм мәгълүмат чаралары, вазыйфаи затлар һәм гражданнар белән үзара мөнәсәбәтләрдә депутат статусы белән бәйле мөмкинлекләрне шәхси максатларда файдаланырга хокуклы түгел.

9. Депутат аңа депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә билгеле булган мәгълүматны, әгәр бу мәгълүмат дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон белән саклана торган башка серне тәшкил итсә, фаш итәргә хокуклы түгел.

10. Депутат, тиешле вәкаләтләре булмаган килеш, Совет исеменнән аның рәсми вәкиле буларак чыгыш ясарга хокуклы түгел.

11. Депутат, массакүләм мәгълүмат чараларында, җыелышларда һәм митингларда, йөрешләрдә, демонстрацияләрдә сайлаучылар алдында чыгыш ясаганда, төрле гавами белдерүләр ясап, җирле үзидарә органнары, иҗтимагый органнар, оешмалар һәм вазыйфаи затлар эшчәнлегенә аңлатма биргәндә, ышанычлы фактларны гына кулланырга тиеш.

Гавами чыгышларда һәм белдерүләрдә дөрес булмаган фактларны белә торып яки игътибарсыз куллану, шулай ук вазыйфаи затларның, җирле үзидарә органнарының, оешмаларның, аларның оештыру-хокукый формаларына карамастан, намусын һәм абруен кимсетү очрагында депутат үз белдерүләренең дөрес булмавын танырга, мәнфәгатьләре яисә намусы һәм абруена кагылган органнардан, оешмалардан, аларның оештыру-хокукый формаларына карамастан гафу үтенергә тиеш. Гавами рәвештә кире кагу һәм гафу үтенү бурычы җибәрелгән хокук бозуларны бәян итеп дөрес булмаган мәгълүмат тарату фактының, башкару

рәвешләренең һәм вакытларының Комиссия карары белән билгеләнгән вакытта барлыкка килә.

12. Депутат аның депутат статусыннан килеп чыккан вәкаләтләрне, шулай ук аңа дәүләт һәм җәмәгать органнары, җирле үзидарә органнары, оешмалар, аларның вазыйфаи затлары тарафыннан бирелгән рәсми һәм рәсми булмаган мәгълүматны матди-финанс һәм башка шәхси файда алу өчен кулланырга хокуклы түгел.

IV. Советта һәм аның органнарында депутатның этика кагыйдәләрен бозу белән бәйле мәсьәләләрне карау

13. Депутатның этика кагыйдәләрен бозуга бәйле мәсьәләләрне Совет (алга таба - Комиссия) тарафыннан төзелә торган законлылык, хокук тәртибе, регламент һәм депутат этикасы буенча даими комиссиясе карый. Комиссия утырышы комиссиянең билгеләнгән санының яртысыннан күбрәге катнашында тулы хокуклы була. Карарлар катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

14. Комиссия:

- депутат тарафыннан этика кагыйдәләрен бозу ихтималы белән бәйле ситуацияләрдә депутатларга консультация бирә;
- депутатларның этика кагыйдәләрен бозу очракларын карый;
- Советка, Совет Рәисенә, Зеленодольск муниципаль районының Рус Әҗиле авыл җирлеге башлыгына депутатның этика кагыйдәләрен бозуы турында җибәрелгән рәсми мөрәҗәгатьләрне карый;
- әлеге Кагыйдәләрдә каралган йогынты чаралары турында карарлар кабул итә;
- депутатның этик булмаган үз-үзен тотышы фактлары буенча Советка үз бәяләмәләрен бирә.

15. Комиссия этика кагыйдәләрен бозу белән бәйле мәсьәләләрне карый:

- депутат яисә депутатлар төркеменең язма гаризасы буенча;
-Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Рус Әҗиле авыл җирлеге Советы Рәисе, Зеленодольск муниципаль районының Рус Әҗиле авыл җирлеге башлыгы һәм аның урынбасарларының, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Рус Әҗиле авыл җирлеге Советы депутат комиссияләре рәисләренең язма мөрәҗәгате буенча;
-дәүләт һәм җәмәгать органнарының, җирле үзидарә органнарының, оешмаларның, гражданнарның язма мөрәҗәгате буенча, шулай ук, әгәр бу хакта карар комиссия утырышында күпчелек әгъзалары тарафыннан кабул иткән булса, үз инициативасы белән.

16. Комиссия этика кагыйдәләрен бозуга бәйле барлык мәсьәләләрне Комиссия утырышларында карый. Карау вакыты - гариза (мөрәҗәгать) теркәлгән көннән алып 15 календарь көн.

Комиссия ачык яки ябык утырышлар үткәрә. Утырыш формасы мәсьәләсе утырышта катнашкан комиссия әгъзаларының күпчелек тавышы белән хәл ителә. Шәхси мәгълүматларны, шәхси тормыш серләрен һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләрне саклау өчен кирәк булганда, федераль законнар нигезендә, тикшерелә торган зат ризалыгына карамастан, ябык утырышлар үткәрелә.

Утырышка мөрәҗәгать итүчеләр һәм башка затлар чакырыла һәм тыңлана, аларның мәгълүматлары шартларны ачыкларга һәм объектив карар кабул итәргә ярдәм итә ала.

Тикшерелә торган депутатка тикшерү материаллары белән танышу, аңлатмалар һәм дәлилләр китерү, Комиссия утырышында шәхсән һәм (яисә) ышанычнамә буенча вәкил аша катнашу хокукы бирелә.

Комиссия сайлау комиссияләре, суд һәм прокуратура компетенцияләренә кагылышлы мәсьәләләрне карамый.

Гаризаларны (мөрәҗәгатьләрне) карау нәтиҗәләре буенча Комиссия этика кагыйдәләрен бозу фактын ачыклау турында яисә мондый хокук бозу булмау турында карар кабул итә һәм мөрәҗәгать итүчегә җавап җибәрә.

17. Комиссия этика кагыйдәләрен бозган депутатка карата түбәндәге йогынты чараларын куллана:

- депутатка этика кагыйдәләрен бозуга юл куелмавын күрсәтә;
- депутатның әдәпсез тәртибе ачык булса, депутатны ачыктан-ачык гафу үтенергә мәҗбүр итә;
- депутатка шелтә белдерә.

18. Депутат Совет сессиясе барышында этика кагыйдәләрен бозган очракта, Совет:

- тиешле мәсьәләне мөстәкыйль карарга;
- бу мәсьәләне карауны Комиссиягә тапшырырга.

19. Комиссиядә мәсьәләләрне карау инициаторы булган яисә этика кагыйдәләрен бозуда гаепләнүче депутатлар комиссия карарына Совет сессиясендә яисә гомуми тәртиптә судка шикаять бирергә хокуклы.

20. Комиссия әгъзасы булган депутат үзе тарафыннан этика кагыйдәләрен бозу турындагы гариза буенча комиссия утырышындагы тикшерүләрдә һәм тавыш бирүдә катнашмый.

21. Комиссия карарлары әхлакый характерга ия, юридик җаваплылык булмый һәм мандатны туктатуга китерми.